

in agriculture in Poland and Ukraine: towards economic sustainability. Journal of Environmental Management and Tourism, Vol. IX, No. 8(32), pp. 1827–1841.

[https://doi.org/10.14505//jemt.v9.8\(32\).24](https://doi.org/10.14505//jemt.v9.8(32).24).

2. Osaulenko, O., Yatsenko, O., Reznikova, N., Rusak, D. and Nitsenko, V. (2020), The Productive Capacity of Countries Through the Prism of Sustainable Development Goals: Challenges to International Economic Security and to Competitiveness. Financial and credit activity problems of theory and practice, Vol. 2(33), pp. 492-499. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33.207214>.

agriculture in Poland and Ukraine: towards economic sustainability. Journal of Environmental Management and Tourism, Vol. IX, No. 8(32), pp. 1827–1841.

[https://doi.org/10.14505//jemt.v9.8\(32\).24](https://doi.org/10.14505//jemt.v9.8(32).24).

2. Osaulenko, O., Yatsenko, O., Reznikova, N., Rusak, D. and Nitsenko, V. (2020), The Productive Capacity of Countries Through the Prism of Sustainable Development Goals: Challenges to International Economic Security and to Competitiveness. Financial and credit activity problems of theory and practice, Vol. 2(33), pp. 492-499. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33>

O13; Q14

КОСОГОВА Софія

студентка магістерської програми
«Економіка агробізнесу та агротрейдинг»
КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Україна

Науковий керівник:

САДОВНИК Олександр

к.е.н, доцент
КНЕУ імені Вадима Гетьмана», Україна
ORCID 0000-0002-0865-1161

РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ЯК ОСНОВНИЙ ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА АГРОБІЗНЕСУ

Анотація Досліджено особливості оцінки рентабельності як основного показника ефективності діяльності підприємства.

Ключові слова: агробізнес, ефективність, прибуток, рентабельність

safia.kosogova@gmail.com

Sofia KOSOHOVA

student

K N E U named after Vadym Hetman”,
Ukraine

Supervisor:

sadovnyk@kneu.edu.ua

Oleksandr SADOVNYK

PhD, Associate Professor

K N E U named after Vadym Hetman, Ukraine

PROFITABILITY AS THE MAIN INDICATOR OF THE EFFICIENCY OF THE AGRIBUSINESS ENTERPRISES

Summary Peculiarities of evaluating profitability as the main indicator of the efficiency of the enterprise are studied.

Key words: agribusiness, efficiency, profit, profitability

Дев'яності роки минулого століття в Україні були періодом детального осмислення економічних процесів на рівні держави та підприємства зокрема. Основними питаннями в цей період стали управління інформаційними потоками для прийняття рішень, вивчення нездатності впровадження на той час сучасних вимог організації бізнесу і стратегії підприємства, вивчення зв'язків підприємства із зовнішнім середовищем, орієнтації на поточні результати діяльності та підвищення вартості бізнесу тощо. Ці напрями залишаються актуальними і сьогодні. Проте, враховуючи особливості функціонування підприємства агробізнесу, більшість дрібних та середніх агровиробників основною метою діяльності вважають забезпечення прибутковості підприємства, адже від цього залежить життєздатність підприємства, його

можливості залучати інвесторів та векторність конкурентоспроможності.

Рентабельність – показник прибутковості, який розраховується як відношення отриманого прибутку до понесених витрат. Даний показник відображається у відсотках і показує наскільки діяльність є прибутковою. А. Д. Шеремет визначає рентабельність як основний показник ефективності господарської діяльності. [1] При цьому В.Г. Андрійчук в своїх працях зазначає, що рентабельність має особливу роль для вимірювання й оцінки економічної ефективності виробництва та діяльності підприємства в цілому.

Множинність показників рентабельності залежить від зіставлення прибутку з факторами, які мають на нього вплив. Звідси, варто виділити основні показники рентабельності, які є актуальними та розраховуються при оцінці діяльності підприємства [2]. Так, сюди відноситься валова рентабельність (рентабельність продажу), яка відображає ефективність підприємства створенні товару або послуги в порівнянні з конкурентами і розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції на її чисту виручку.

Разом з цим, при оцінці ефективності використання основних засобів, які сформовані за рахунок інвестицій власників агробізнесу, доцільно проаналізувати рентабельність власного капіталу (відношення чистого прибутку до власного капіталу). В разі необхідності проведення діагностики та визначення результативності сукупного капіталу агропідприємства, визначають рентабельність активів, які вказує на ефективність активів по відношенню до отриманого доходу (відношення чистого прибутку до сукупних активів підприємства). Не менш важливого значення для аналізу ефективності становлять операційна рентабельність підприємства, яка вказує на рентабельність підприємства після відрахування витрат на виробництво та збуту продукції та рентабельність вкладеного капіталу, що вказує на кількість операційного прибутку, який генерує вкладений капітал. Доповнює аналіз ефективності діяльності рентабельність за показником EBITDA, яка відображає прибутковість підприємства до сплати відсотків, податків і вирахування амортизації. Крім цього, зазначені вище показники рентабельності аналізуються в динаміці.

Оскільки рентабельність - показник відносний, розмір чистого прибутку фактично нівелюється. Так, наприклад, агропромисловий холдинг «Астарта-Київ» входить в ТОП-10 агрохолдингів України за величиною земельного фонду. В 2019 році, чистий прибуток зазначеного агрохолдингу в ТОП переліку був одним з найменших і становив 1,9 млн.\$. Проте вже в наступні роки він істотно збільшився, що дозволило суттєво поліпшити показники рентабельності (таблиця 1).

Наведені в таблиці 1 показники рентабельності дають нам змогу оцінити динаміку та ефективність використання капіталу підприємства впродовж 2019-2021 років. Так, рівень валової рентабельності у 2021 році зріс до 15,3%, в порівнянні з 2019 роком, тобто підприємство підвищило ефективність в створенні продукту за цей період. Разом з цим, рентабельність капіталу збільшилась на 24,3 процентні пункти до 24,7% у 2021 році. Враховуючи

рентабельності активів можемо відзначити, що у 2019 році на кожну гривню використаних активів агропромисловий холдинг «Астарта-Київ» отримав 0,18 грн чистого прибутку. Крім цього, рентабельність операційної діяльності підприємства сягнула позначки 30,5% у 2021 році, що на 27,7 п.п. більше ніж у 2019 році (операційна маржа агрохолдингу та бізнес-модель стали більш стійкими). Приємно відзначити і зростання рентабельності вкладеного капіталу, яка зросла до 24,4% у 2021 році, в той час як у 2019 році цей показник склав 2,7% (підвищення показника засвідчує, що капітал використовується ефективно в довгостроковій перспективі та генерується додаткова вартість для акціонерів). Не винятком стала динаміка зростання рентабельності за показником EBITDA-у 2021 році вона зросла на 24 п.п. в порівнянні з 2019 з 17% у 2019 році до 41%. Тому відзначимо, що всі розраховані показники рентабельності засвідчують підвищення ефективності виробництва в агрохолдингу «Астарта-Київ».

Таблиця 1- Показники рентабельності агропромислового холдингу «Астарта-Київ», 2019- 2021 роки

Показники	Роки			Відхилення (+/-) 2021/2019, п. п.
	2019	2020	2021	
Валова рентабельність%	10,7	16,2	15,3	+ 4,6
Рентабельність власного капіталу, %	0,4	2,5	24,7	+ 24,3
Рентабельність активів, %	0,2	1,6	17,7	+ 17,5
Рентабельність операційної діяльності підприємства, %	2,8	13,4	30,5	+ 27,7
Рентабельність вкладеного капіталу, %	2,7	12,4	24,4	+ 21,7
Рентабельність по EBITDA, %	17	27	41	+ 24,0

*Джерело: сформовано автором на основі [4].

Отже, підвищення рентабельності підприємств в сучасних умовах набуває першорядного значення, а менеджмент аграрних підприємств зацікавлений у зростанні тих параметрів та показників діяльності, які формують рентабельність. Крім того, дослідивши основні показники рентабельності, не вдаючись до детального аналізу виробничої та управлінської діяльності, можна визначити фінансову атмосферу та напрям фінансового розвитку.

Література

1. Галецький Д. Ю. Рентабельність як основний показник прибутковості підприємства [Електронний ресурс] / Данііл Юрійович Галецький. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3034/>.
2. Показники рентабельності та методика їх розрахунку [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://pidru4niki.com/86664/finansi/pokazniki_rentabelnosti_metodika_rozrahunku.

References:

1. Galetsky D. Y. Profitability as the main indicator of profitability of the enterprise [Electronic resource] / Daniel Y. Galetsky. - 2019: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-3034/>.
2. Indicators of profitability and methods of their calculation [Electronic resource]. - 2015: https://pidru4niki.com/86664/finansi/pokazniki_rentabelnosti_metodika_rozrahunku.
3. Profitability - 7 ways to assess business performance [Electronic resource]. - 2019:

3.Рентабельність – 7 способів оцінити ефективність бізнесу [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://msp-partners.com.ua/rentabelnist---7-sposobiv-ocziniti.html&cultureKey=uk>.

4.Щорічний звіт АХ "Астарт-Київ" [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://astartaholding.com/wp-content/uploads/2022/08/astarta-annual-report-2021.pdf>.

<https://msp-partners.com.ua/rentabelnist---7-sposobiv-ocziniti.html&cultureKey=uk>.

4. Annual report of Astarta-Kyiv [Electronic resource]. - 2021. - Access mode to the resource: <https://astartaholding.com/wp-content/uploads/2022/08/astarta-annual-report-2021.pdf>.

JEL P11, P13, J21, Q13

ПАЛАМАРЕНКО Яна,

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки та підприємницької діяльності
Вінницький національний аграрний університет, Україна
ORCID: 0000-0001-9972-4313

e-mail: yannetlamar.sun@gmail.com

Yana PALAMARENKO

Ph.D in Economics, faculty of economics and business. Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine

КОНТЕКСТ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПАРТНЕРСТВА В НАПРЯМКУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СЕЛІ

CONTEXT CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF PARTNERSHIP IN THE DIRECTION OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN THE COUNTRYSIDE

Анотація: У теперішній час, теоретико-методологічні засади партнерства як інструменту забезпечення економічного розвитку залишаються мало вивченими й потребують детального аналізу наявного досвіду, як вітчизняного так і закордонного, а також є потреба у розробленні універсальних моделей для забезпечення ефективного практичного втілення партнерських відносин на тактичному та стратегічному рівні.

Ключові слова: партнерство, підприємство, управління, економічний розвиток, ефективність, економічна самодостатність, сільські території.

Abstract: At present, the theoretical and methodological foundations of partnership as a tool for ensuring economic development remain little studied and require a detailed analysis of existing experience, both domestic and foreign, and there is a need to develop universal models to ensure effective practical implementation of partnerships at the tactical and strategic level.

Keywords: partnership, enterprise, management, economic development, efficiency, economic self-sufficiency, rural areas.

Проведене дослідження показало, що розвиток сільського підприємництва є важливим аспектом відродження сільських територій в Україні та водночас важливим сектором економіки, що виконує особливу роль у створенні конкурентоспроможної продукції, оскільки є основою для подальшого